

31989L0048

L 19/16

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

24.1.1989

DYREKTYWA RADY
z dnia 21 grudnia 1988 r.
w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego, trwających co najmniej trzy lata

(89/48/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 49, 57 ustęp 1 i art. 66,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

we współpracy z Parlamentem Europejskim ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

zgodnie z art. 3 lit. c) Traktatu jednym z celów Wspólnoty jest zniesienie przeszkód w swobodnym przepływie osób i świadczeniu usług między Państwami Członkowskimi; dla obywateli Państw Członkowskich oznacza to w szczególności możliwość wykonywania zawodu, jako osoba pracująca na własny rachunek lub jako pracownik najemny, w Państwie Członkowskim innym od tego, w którym zdobyli kwalifikacje zawodowe;

przepisy przyjęte dotąd przez Radę, zgodnie z którymi Państwa Członkowskie uznają wzajemnie i dla celów zawodowych dyplomy szkół wyższych wydane na ich terytorium, dotyczą tylko kilku zawodów; poziom oraz czas trwania nauki i szkoleń, które warunkowały dostęp do tych zawodów, były regulowane w podobny sposób we wszystkich Państwach Członkowskich lub

wymagały minimalnej harmonizacji, koniecznej do stworzenia sektorowych systemów wzajemnego uznawania dyplomów;

w celu szybkiego sprostania oczekiwaniom obywateli Wspólnoty, którzy posiadają dyplomy szkół wyższych przyznawane w wyniku ukończenia kształcenia i szkolenia zawodowego, wydane w Państwie Członkowskim innym niż to, w którym chcą wykonywać swój zawód, powinno się również ustalić inną metodę uznawania takich dyplomów, tak aby umożliwiła ona zainteresowanym wykonywanie tych wszystkich rodzajów działalności zawodowej, które w przyjmującym Państwie Członkowskim są warunkowane zakończeniem kształcenia i szkolenia odbywanego po ukończeniu szkoły średniej, pod warunkiem że obywatele ci posiadają dyplom przygotowujący ich do wykonywania tych rodzajów działalności, przyznany w wyniku ukończenia studiów trwających co najmniej trzy lata i wydany w innym Państwie Członkowskim;

taki rezultat można osiągnąć poprzez wprowadzenie ogólnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych, przyznawanych na zakończenie przynajmniej trzyletniego kształcenia i szkolenia zawodowego;

odnośnie do tych zawodów, dla wykonywania których Wspólnota nie ustanowiła wymaganego minimalnego poziomu kwalifikacji, Państwa Członkowskie zachowują możliwość ustalenia tego poziomu w celu zagwarantowania odpowiedniej jakości usług świadczonych na ich terytorium; jednakże nie mogą one, bez naruszenia swoich zobowiązań ustanowionych w art. 5 Traktatu, wymagać od obywatela danego Państwa Członkowskiego uzyskania kwalifikacji tylko na podstawie odniesienia się do dyplomów wydawanych w ich własnym systemie szkolnictwa, w przypadku jeżeli ten obywatel uzyskał całość lub część tych kwalifikacji w innym Państwie Członkowskim; w rezultacie każde przyjmujące Państwo Członkowskie, w którym dany zawód jest zawodem regulowanym, powinno wziąć pod uwagę kwalifikacje

⁽¹⁾ Dz.U. C 217 z 28.8.1985, str. 3, oraz
Dz.U. C 143 z 10.6.1986, str. 7.

⁽²⁾ Dz.U. C 345 z 31.12.1985, str. 80, oraz
Dz.U. C 309 z 5.12.1988.

⁽³⁾ Dz.U. C 75 z 3 4.1986, str. 5.

uzyskane w innym Państwie Członkowskim oraz ustalić, czy kwalifikacje te odpowiadają kwalifikacjom przez nie wymagającym;

współpraca między Państwami Członkowskimi jest właściwym sposobem ułatwienia wykonania tych zobowiązań; należy więc ustalić środki umożliwiające organizację takiej współpracy;

należy w szczególności zdefiniować pojęcie „regulowanej działalności zawodowej” w celu uwzględnienia różnych sytuacji socjologicznych w poszczególnych krajach; to pojęcie nie odnosi się wyłącznie do działalności zawodowej, której podjęcie w danym Państwie Członkowskim jest warunkowane posiadaniem odpowiedniego dyplomu, ale również do działalności zawodowej, której podjęcie nie jest ograniczane, jeżeli jest ona wykonywana przez osobę z tytułem zawodowym, przysługującym tym, którzy posiadają pewne kwalifikacje; stowarzyszenia i organizacje zawodowe, które przyznają takie tytuły swoim członkom i są uznawane przez władze publiczne, nie mogą odwoływać się do swego prywatnego statusu, aby uniknąć stosowania systemu opisanego w niniejszej dyrektywie;

równie istotne jest ustalenie cech doświadczenia zawodowego lub stażu adaptacyjnego, których przyjmujące Państwo Członkowskie może wymagać od osoby zainteresowanej, oprócz dyplomu szkoły wyższej, w przypadku gdy kwalifikacje tej osoby nie są zgodne z wymaganiami przewidzianymi w przepisach prawa krajowego;

zamiast stażu adaptacyjnego może zostać wprowadzony test umiejętności; efektem obu tych metod będzie poprawienie istniejącej sytuacji w dziedzinie wzajemnego uznawania dyplomów między Państwami Członkowskimi I, w związku z tym, ułatwieniem jest swobodnego przepływu osób w ramach Wspólnoty; ich zadaniem jest ocena umiejętności przystosowania się migranta, który wcześniej uzyskał swoje kwalifikacje zawodowe w innym Państwie Członkowskim, do nowego środowiska zawodowego; z punktu widzenia migranta zaletą testu umiejętności będzie skrócenie stażu adaptacyjnego; zasadniczo, migrant będzie mógł dokonać wyboru pomiędzy odbyciem stażu adaptacyjnego a przystąpieniem do testu umiejętności; jednakże ze względu na charakter niektórych zawodów Państwo Członkowskie musi mieć możliwość narzucenia, pod pewnymi warunkami, wymogu przejścia stażu adaptacyjnego lub też przystąpienia do testu umiejętności; w szczególności różnice między systemami prawnymi Państw Członkowskich, choć mogące różnić się zakresem w zależności od określonego Państwa Członkowskiego, wymagają istnienia szczególnych przepisów, zważywszy na fakt, iż kształcenie lub szkolenie potwierdzone dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem posiadania kwalifikacji w dziedzinie prawa w Państwie Członkowskim pochodzenia nie obejmują znajomości zagadnień prawnych na poziomie wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim, w zakresie odpowiadającej dziedziny prawa;

ponadto zamierzeniem ogólnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych nie jest ani wprowadzanie zmian w przepisach, łącznie z tymi, które odnoszą się do etyki zawodowej i obowiązują wszystkie osoby wykonujące zawód na terytorium danego Państwa Członkowskiego, ani też zwolnienie migrantów od obowiązku stosowania się do tych przepisów; system ten ogranicza się do podania właściwych ustaleń, dzięki którym można mieć

pewność, że migranci stosują się do przepisów zawodowych w przyjmującym Państwie Członkowskim;

postanowienia art. 49, 57 ustęp 1 oraz art. 66 Traktatu upoważniają Wspólnotę do ustanowienia przepisów niezbędnych dla wprowadzenia i działania takiego systemu;

ogólny system uznawania dyplomów szkół wyższych nie narusza postanowień art. 48 ustęp 4 i art. 55 Traktatu;

system ten, poprzez wzmocnienie prawa obywatela Wspólnoty do wykorzystania swoich umiejętności zawodowych w każdym Państwie Członkowskim, uzupełnia i wzmacnia jego prawo do nabywania umiejętności tam, gdzie tego pragnie;

system ten powinien zostać poddany ocenie po pewnym czasie jego stosowania w celu ustalenia skuteczności jego działania, a w szczególności w celu ustalenia w jaki sposób może zostać ulepszony, a zakres jego stosowania poszerzony,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Do celów niniejszej dyrektywy stosowane są następujące definicje:

- a) „dyplom”: każdy dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji lub każdy zestaw takich dyplomów, świadectw lub innych dokumentów:
- który został wydany przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, wyznaczone zgodnie z jego przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,
  - który wskazuje, iż jego posiadacz pomyślnie ukończył studia wyższe trwające co najmniej trzy lata lub jednakowy okres przy niepełnym wymiarze godzin, na uniwersytecie lub w instytucji szkolnictwa wyższego, bądź też w instytucji o zbliżonym poziomie oraz, gdzie konieczne, pomyślnie ukończył kształcenie zawodowe, wymagane jako uzupełnienie kształcenia po szkole średniej, oraz
  - który wskazuje, że jego posiadacz ma kwalifikacje zawodowe wymagane do podjęcia i wykonywania danego zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim,

zakładając, że kształcenie i szkolenie, o których mowa w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, odbyły się głównie na terenie Wspólnoty, albo że posiadacz dyplomu ma trzyletnie doświadczenie zawodowe, poświadczone przez Państwo Członkowskie, w którym uznano dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji, pochodzące z państw trzecich.

W rozumieniu pierwszego akapitu w taki sam sposób jak dyplom traktuje się każdy dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji albo każdy

zestaw tych dyplomów, świadectw lub innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji, które zostały wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, jeżeli wydano je w wyniku pomyślnego ukończenia kształcenia oraz szkoleń, odbytych na terenie Wspólnoty, i uznawane są przez właściwe władze tego Państwa Członkowskiego za ekwiwalentne oraz że przyznaje on jednakowe prawa odnośnie do podejmowania i wykonywania zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim;

- b) „przyjmujące Państwo Członkowskie”: każde Państwo Członkowskie, w którym obywatel danego Państwa Członkowskiego ubiega się o możliwość wykonywania zawodu, który podlega regulacjom w tym Państwie Członkowskim, inne niż państwo, w którym uzyskał on swój dyplom bądź po raz pierwszy wykonywał zawód, o którym mowa;
- c) „zawód regulowany”: regulowana działalność zawodowa, bądź zespół regulowanych działalności zawodowych, które tworzą ten zawód w Państwie Członkowskim;
- d) „regulowana działalność zawodowa”: działalność zawodowa lub jeden z jej trybów, których podjęcie lub wykonywanie na terenie Państwa Członkowskiego wymaga, bezpośrednio lub pośrednio, na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, posiadania dyplomu. Tryb wykonywania regulowanej działalności zawodowej tworzą w szczególności:
- wykonywanie działalności w zakresie tytułu zawodowego w stopniu, do którego tytuł ten przysługuje posiadaczom dyplomu, którego uzyskanie jest regulowane przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,
  - wykonywanie działalności zawodowej w zakresie opieki zdrowotnej w stopniu, do którego wynagrodzenie i/lub zwroty za tę działalność uzależnione są, na mocy krajowych przepisów sektora zabezpieczenia społecznego, od posiadania dyplomu.

W przypadkach, w których pierwszego akapitu nie stosuje się, działalność zawodowa uważana jest za regulowaną działalność zawodową, jeżeli wykonywana jest ona przez członków stowarzyszenia lub organizacji, której celem jest w szczególności wspieranie i utrzymanie wysokiego standardu w danej dziedzinie zawodowej oraz która dla osiągnięcia tego celu jest uznawana w specjalnej formie przez dane Państwo Członkowskie, oraz:

- wydaje dyplomy swoim członkom,
- zapewnia, że jej członkowie respektują wydane przez nie przepisy dotyczące etyki zawodowej, oraz
- przyznaje im prawo używania tytułu bądź skrótu tego tytułu, lub prawo osiągania korzyści ze statusu wynikającego z posiadania tego dyplomu.

Niepełna lista stowarzyszeń i organizacji, które w okresie przyjęcia niniejszej dyrektywy spełniają warunki zawarte w akapicie drugim, znajduje się w Załączniku. W każdym przypadku, gdy Państwo Członkowskie dokona uznania,

określonego w akapicie drugim, stowarzyszenia lub organizacji, powiadamia o tym Komisję, która publikuje taką informację w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*;

- e) „doświadczenie zawodowe”: faktyczne i zgodne z prawem wykonywanie danego zawodu w Państwie Członkowskim;
- f) „staż adaptacyjny”: wykonywanie zawodu regulowanego w przyjmującym Państwie Członkowskim pod nadzorem wykwalifikowanego przedstawiciela tego zawodu. W okresie nadzorowanej praktyki powinna istnieć możliwość odbycia dalszego szkolenia. Okres nadzorowanej praktyki jest oceniany. Szczegółowe zasady regulujące kwestie stażu adaptacyjnego i jego oceny, jak również status osoby migrującej objętej nadzorem określają właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego;
- g) „test umiejętności”: test ograniczony do sprawdzenia poziomu wiedzy zawodowej wnioskodawcy, sporządzony przez właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego; celem testu jest ocena możliwości wykonywania przez wnioskodawcę zawodu regulowanego w Państwie Członkowskim.

Aby umożliwić przeprowadzenie tego testu, właściwe władze sporządzają listę przedmiotów, opierając się na porównaniu kształcenia i szkoleń wymaganych w ich Państwie Członkowskim z kształceniem i szkoleniami odbytymi przez wnioskodawcę, których nie obejmuje dyplom lub inny dokument potwierdzający kwalifikacje posiadane przez wnioskodawcę.

Jeżeli wnioskodawca jest wykwalifikowanym pracownikiem w Państwie Członkowskim, z którego pochodzi lub przybywa, fakt ten musi być uwzględniony w teście umiejętności. Obejmuje on przedmioty wybrane z listy, których znajomość jest niezbędnym warunkiem do wykonywania zawodu na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego. Test może również obejmować znajomość zasad etyki zawodowej w zakresie działalności, o której mowa, w przyjmującym Państwie Członkowskim. Szczegółowe stosowanie testu umiejętności jest określone przez właściwe władze tego państwa z uwzględnieniem prawa Wspólnoty.

Status wnioskodawcy, który w przyjmującym Państwie Członkowskim wyraża chęć przygotowania się do testu umiejętności, ustalany jest przez właściwe władze tego państwa.

Artykuł 2

Niniejszą dyrektywę stosuje się do każdego obywatela Państwa Członkowskiego, który zamierza wykonywać zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim, zarówno jako osoba pracująca na własny rachunek, jak też jako pracownik najemny.

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zawodów, które stanowią przedmiot szczegółowej dyrektywy, ustanawiającej uzgodnienia dotyczące wzajemnego uznawania dyplomów przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 3

W przypadku gdy w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego uzależnione jest od posiadania dyplomu właściwe władze nie mogą, powołując się na podstawę braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić prawa obywatelowi Państwa Członkowskiego do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które są stosowane wobec własnych obywateli:

- a) jeżeli wnioskodawca posiada dyplom wymagany w innym Państwie Członkowskim w celu podjęcia lub wykonywania tego samego zawodu na jego terytorium, a dyplom ten został wydany w danym Państwie Członkowskim; lub
- b) jeżeli wnioskodawca wykonywał dany zawód w pełnym wymiarze godzin przez okres dwóch lat w ciągu ostatnich dziesięciu lat w innym Państwie Członkowskim, w którym nie podlega on regulacjom, w rozumieniu art. 1 lit. c) i art. 1 lit. d) akapit pierwszy, oraz posiada jeden lub kilka dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji:
  - które zostały wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, mianowane zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi obowiązującymi w tym państwie,
  - które wykazują, że ich posiadacz pomyślnie ukończył studia wyższe trwające co najmniej trzy lata lub równoważny okres przy niepełnym wymiarze godzin, na uniwersytecie lub w instytucji szkolnictwa wyższego bądź też w instytucji o zbliżonym poziomie w danym Państwie Członkowskim oraz, tam gdzie jest to konieczne, pomyślnie ukończył kształcenie zawodowe wymagane jako uzupełnienie kształcenia po szkole średniej, oraz
  - które przygotowały ich posiadacza do wykonywania tego zawodu.

W ten sam sposób jak dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji określony w akapicie pierwszym traktuje się następujące dokumenty: jakiekolwiek dokumenty potwierdzające odbyte studia albo zestaw takich dokumentów wydanych przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, jeżeli został on wydany w wyniku pomyślnego ukończenia kształcenia odbytego na terytorium Wspólnoty i którego poziom został uznany w tym Państwie Członkowskim za równorzędny, pod warunkiem że pozostałe Państwa Członkowskie i Komisja zostały powiadomione o tym uznaniu.

Artykuł 4

1. Niezależnie od postanowień art. 3 przyjmujące Państwo Członkowskie może również wymagać od wnioskodawcy:

- a) przedłożenia dowodu o doświadczeniu zawodowym, jeśli okres trwania kształcenia i szkolenia, który wnioskodawca podał w swoim wniosku, jak stanowi art. 3 lit. a) oraz lit. b), jest przynajmniej o rok krótszy od tego, który jest wymagany w przyjmującym Państwie Członkowskim. W takim przypadku wymagany okres doświadczenia zawodowego:
  - nie może być dwukrotnie dłuższy niż okres brakującego kształcenia i szkolenia, w przypadku gdy brakujący okres odnosi się do studiów przekraczających zakres szkoły średniej i/lub do okresu praktyki zawodowej odbytej pod kontrolą osoby nadzorującej i zakończonej egzaminem,

- nie może być dłuższy niż brakujący okres kształcenia i szkolenia, w przypadku gdy okres ten odnosi się do praktyki zawodowej odbytej w obecności wykwalifikowanego przedstawiciela danego zawodu.

W przypadku dyplomów w rozumieniu ostatniego akapitu art. 1 lit. a) czas trwania kształcenia i szkolenia, uznawanych za równorzędne, liczony jest tak samo jak w przypadku kształcenia i szkolenia, określonych w art. 1 lit. a) akapit pierwszy.

Przy stosowaniu tych postanowień należy wziąć pod uwagę doświadczenie zawodowe, o którym mowa w art. 3 lit. b).

We wszystkich przypadkach wymagane doświadczenie zawodowe nie może przekroczyć czterech lat;

- b) odbycia stażu adaptacyjnego o długości nieprzekraczającej trzech lat lub przystąpienie do testu umiejętności:
  - jeżeli materiał objęty programem kształcenia i szkolenia, które wnioskodawca odbył zgodnie z art. 3 lit. a) oraz b), znacznie różni się od tego, którego opanowanie jest warunkiem otrzymania dyplomu wymaganego w przyjmującym Państwie Członkowskim, albo
  - jeżeli w przypadku, o którym mowa w art. 3 lit. a), na zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim składają się jedna lub więcej regulowanych działalności zawodowych, które w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia wnioskodawcy nie wchodzi w skład zawodu podlegającego regulacjom, i gdy ta różnica ma związek ze specyficznym programem kształcenia i szkolenia wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim oraz obejmuje materiał zasadniczo różniący się od tego, którego opanowanie jest warunkiem otrzymania dyplomu przedkładanego przez wnioskodawcę, albo
  - jeżeli w przypadku, o którym mowa w art. 3 lit. b), na zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim składają się jedna lub więcej regulowanych działalności zawodowych, które w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia wnioskodawcy nie wchodzi w skład wykonywanego przez wnioskodawcę zawodu regulowanego, i gdy ta różnica ma związek ze szczególnym kształceniem i szkoleniami wymaganymi w przyjmującym Państwie Członkowskim oraz obejmuje materiał zasadniczo różniący się od tego, który jest przedmiotem dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji, przedkładanych przez wnioskodawcę.

Korzystając z tej możliwości, przyjmujące Państwo Członkowskie musi udzielić wnioskodawcy prawa wyboru między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności. Odstępując od tej zasady dla grup zawodów, których wykonywanie wymaga dokładnej znajomości prawa krajowego i w odniesieniu do których udzielanie porad i/lub pomocy związanej z prawem krajowym jest zasadniczą i trwałą cechą działalności zawodowej, przyjmujące Państwo Członkowskie może wskazać staż adaptacyjny lub test umiejętności. Jeżeli Państwo Członkowskie zamierza wprowadzić odstępstwa w zakresie prawa wyboru wnioskodawcy w stosunku do innych zawodów, ma tu zastosowanie procedura określona w art. 10.

2. Jednakże przyjmujące Państwo Członkowskie nie może stosować przepisów ust. 1 lit. a) oraz b) łącznie.

Artykuł 5

Bez uszczerbku dla postanowień art. 3 i 4 przyjmujące Państwo Członkowskie może zezwolić wnioskodawcy, w celu poprawy jego możliwości adaptacji w środowisku zawodowym tego państwa, na odbycie w nim, na równoważnych zasadach, praktycznej części nauki zawodu, która jest zdobywana przy wsparciu wykwalifikowanego przedstawiciela tego zawodu, a której wnioskodawca nie odbył w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia.

Artykuł 6

1. W przypadku gdy właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uzależniają podjęcie zawodu regulowanego od przedłożenia dowodów nieskazitelnego charakteru lub reputacji wnioskodawcy, że nie ogłoszono wobec nich upadłości lub nie zawieszono bądź zakazano im wykonywania zawodu z powodu poważnego wykroczenia zawodowego lub poniesienia odpowiedzialności karnej, państwo to przyjmuje jako wystarczający dowód w stosunku do obywateli Państw Członkowskich, którzy zamierzają wykonywać ten zawód na terytorium tego Państwa Członkowskiego, przedłożenie dokumentów wydanych przez właściwe władze w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia, z których wynika, że wszystkie te wymogi są spełnione.

W przypadku gdy właściwe władze Państwa Członkowskiego pochodzenia lub przybycia obcokrajowca nie wydają dokumentów, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą one być zastąpione oświadczeniem pod przysięgą — lub, w państwach gdzie nie istnieje forma oświadczenia pod przysięgą, uroczystym oświadczeniem — złożonym przez wnioskodawcę przed właściwym organem sądowym lub administracyjnym, lub, gdzie stosowne, przed notariuszem lub wykwalifikowanym przedstawicielem tego zawodu w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia; wyżej wymienione władze lub notariusz powinni wydać zaświadczenie stwierdzające autentyczność oświadczenia pod przysięgą lub uroczystego oświadczenia.

2. W przypadku gdy właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego wymagają od obywateli tego Państwa Członkowskiego, pragnących podjąć lub wykonywać dalej zawód regulowany, przedstawienia świadectwa o stanie zdrowia fizycznego i psychicznego jako wystarczający dowód służą dokumenty wymagane w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia.

W przypadku gdy Państwo Członkowskie pochodzenia lub przybycia nie wymaga tego rodzaju dokumentów warunkujących podjęcie danego zawodu lub jego wykonywanie, przyjmujące Państwo Członkowskie akceptuje od obywateli Państwa Członkowskiego pochodzenia lub przybycia zaświadczenie wydane przez właściwe władze tego państwa, odpowiadające zaświadczeniom wydawanym w przyjmującym Państwie Członkowskim.

3. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego mogą zażądać, by dokumenty lub zaświadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, zostały przedłożone nie później niż trzy miesiące od daty ich wydania.

4. W przypadku gdy właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego wymagają od obywateli tego Państwa Członkowskiego zamierzających podjąć lub wykonywać zawód regulowany złożenia przysięgi lub uroczystego oświadczenia, a

w przypadku gdy formuła tej przysięgi lub tego oświadczenia nie może być wykorzystana przez obywateli innych Państw Członkowskich, wspomniane władze zapewniają, by osobom zainteresowanym została przedstawiona właściwa i równoznaczna formuła przysięgi lub oświadczenia.

Artykuł 7

1. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uznają prawo obywateli Państw Członkowskich, którzy spełniają warunki konieczne do podjęcia i wykonywania zawodu regulowanego na terytorium tego państwa, do używania tytułu zawodowego przyjmującego Państwa Członkowskiego odpowiadającego temu zawodowi.

2. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uznają prawo obywateli Państw Członkowskich, którzy spełniają warunki konieczne do podjęcia i wykonywania zawodu regulowanego na terytorium tego państwa, do używania nadanego im zgodnie z prawem tytułu akademickiego oraz, gdzie stosowne, jego skrótu wywodzącego się z Państwa Członkowskiego pochodzenia lub przybycia, w języku tego państwa. Przyjmujące Państwo Członkowskie może wymagać, aby przy tytule podano nazwę i adres instytucji lub komisji egzaminacyjnej, która go przyznała.

3. W przypadku gdy zawód podlega regulacjom w przyjmującym Państwie Członkowskim przez stowarzyszenie bądź organizację, o których mowa w art. 1 lit. d), obywatele Państw Członkowskich mogą używać tytułu zawodowego lub skrótu tego tytułu przyznawanych przez tę organizację lub stowarzyszenie wyłącznie jako dowodu poświadczającego ich przynależność do tych stowarzyszeń i organizacji.

W przypadku gdy stowarzyszenie lub organizacja warunkuje posiadanie członkostwa spełnieniem pewnych wymagań dotyczących kwalifikacji, może ono stosować te wymagania do obywateli innych Państw Członkowskich, którzy posiadają dyplom w rozumieniu art. 1 lit. a), lub kwalifikacje w rozumieniu art. 3 lit. b), wyłącznie zgodnie z niniejszą dyrektywą, szczególnie z art. 3 i 4.

Artykuł 8

1. Przyjmujące Państwo Członkowskie uznaje za dowód, że warunki ustanowione w art. 3 i 4 są spełnione, zaświadczenia i dokumenty wydane przez właściwe władze Państw Członkowskich, które zainteresowana osoba przedkłada jako załącznik do swojego wniosku o wykonywanie odnośnego zawodu.

2. Procedura rozpatrywania wniosku o wykonywanie zawodu regulowanego zakończona zostanie w możliwie szybkim czasie i zatwierdzona uzasadnioną decyzją właściwych władz przyjmującego Państwa Członkowskiego, nie później niż cztery miesiące od przedstawienia przez osobę zainteresowaną wszystkich dokumentów. Istnieje możliwość zaskarżenia tej decyzji, a także jej braku, do sądu, z zachowaniem przepisów prawa krajowego.

Artykuł 9

1. Państwa Członkowskie wyznaczają, w terminie przewidzianym w art. 12, właściwe władze uprawnione do przyjmowania wniosków i podejmowania decyzji, określonych w niniejszej dyrektywie.

Przekazują one takie informacje pozostałym Państwom Członkowskim oraz Komisji.

2. Każde Państwo Członkowskie wyznacza osobę odpowiedzialną za koordynację działań władz, określonych w ust. 1, o czym informuje pozostałe Państwa Członkowskie oraz Komisję. Zadaniem tej osoby jest zapewnienie jednolitego stosowania niniejszej dyrektywy w stosunku do wszystkich odnośnych zawodów. Powołuje się również zespół koordynacyjny pod egidą Komisji, składający się z koordynatorów mianowanych przez każde Państwo Członkowskie lub z ich zastępców, a któremu przewodniczy przedstawiciel Komisji.

Zadaniem tego zespołu jest:

- ułatwianie wykonania niniejszej dyrektywy,
- gromadzenie wszelkich przydatnych informacji o jej stosowaniu w Państwach Członkowskich.

Komisja może zasięgać opinii zespołu w sprawie wszelkich zmian w istniejącym systemie.

3. Państwa Członkowskie podejmują środki służące dostarczaniu niezbędnych informacji dotyczących uznawania dyplomów w ramach niniejszej dyrektywy. W wypełnieniu tego zadania mogą one korzystać z pomocy centrum informacyjnego ds. akademickiego uznawania dyplomów oraz okresów studiów, utworzonego przez Państwa Członkowskie w ramach rezolucji Rady i Ministrów Edukacji zebranych w Radzie dnia 9 lutego 1976 r. (1), oraz, gdzie jest to stosowne, odpowiednich stowarzyszeń i organizacji zawodowych. Komisja podejmuje działania konieczne dla zapewnienia rozwoju, koordynacji i przekazywania niezbędnych informacji.

Artykuł 10

1. Jeżeli na mocy art. 4. ust. 1 lit. b) akapit drugi zdanie trzecie Państwo Członkowskie występuje z wnioskiem o nieprzyznanie wnioskodawcom prawa wyboru między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności w rozumieniu niniejszej dyrektywy, przekazuje ono niezwłocznie Komisji projekt odpowiedniego przepisu. Jednocześnie notyfikuje ono Komisji o przyczynach, które spowodowały, że wydanie takiego przepisu było konieczne.

Komisja niezwłocznie notyfikuje projekt pozostałym Państwom Członkowskim; może ona także zasięgać opinii w tej sprawie u zespołu koordynacyjnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla możliwości Komisji i pozostałych Państw Członkowskich do wyrażania opinii na temat projektu, Państwo Członkowskie może wydać takie postanowienie tylko wtedy, jeżeli Komisja nie podejmie w ciągu trzech miesięcy decyzji odmownej.

3. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub Komisji Państwa Członkowskie przekazują im niezwłocznie ostateczny tekst przepisu wynikającego z zastosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 11

Po wygaśnięciu terminu przewidzianego w art. 12 Państwa Członkowskie przekazują Komisji co dwa lata sprawozdanie ze stosowania wprowadzonego systemu.

Poza ogólnymi uwagami sprawozdanie to zawiera statystyczne podsumowanie podjętych decyzji oraz opis podstawowych problemów wynikających ze stosowania niniejszej dyrektywy.

Artykuł 12

Państwa Członkowskie przyjmują środki konieczne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie dwóch lat od momentu jej publikacji (2) i niezwłocznie powiadamiają o nich Komisję.

Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy

Artykuł 13

Najpóźniej pięć lat od daty określonej w art. 12 Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ze stosowania powszechnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w wyniku ukończenia kształcenia i szkolenia zawodowego trwających co najmniej trzy lata.

Po odbyciu wszelkich niezbędnych konsultacji Komisja przedstawia swoje wnioski dotyczące wszelkich zmian, które powinny zostać wniesione do tego systemu. Jednocześnie Komisja, w miarę potrzeb, przedstawia propozycje poprawy istniejącego systemu, mając na względzie ułatwienie swobody przepływu osób, swobody prowadzenia działalności gospodarczej oraz swobody świadczenia usług przez osoby, których dotyczy niniejsza dyrektywa.

Artykuł 14

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 21 grudnia 1988 r.

W imieniu Rady

V. PAPANDREOU

Przewodniczący

(1) Dz.U. C 38 z 19.2.1976, str. 1.

(2) Niniejsza dyrektywa została ogłoszona dnia 4 stycznia 1989 r.

ZAŁĄCZNIK

Lista stowarzyszeń lub organizacji zawodowych, które spełniają warunki art. 1 lit. d) akapit drugiIRLANDIA ⁽¹⁾

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland ⁽²⁾
2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland ⁽²⁾
3. The Association of Certified Accountants ⁽²⁾
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy

⁽¹⁾ Obywatele Irlandii są również członkami następujących stowarzyszeń i organizacji na terytorium Zjednoczonego Królestwa:
Institute of Chartered Accountants in England and Wales
Institute of Chartered Accountants of Scotland
Institute of Actuaries
Faculty of Actuaries
The Chartered Institute of Management Accountants
Institute of Chartered Secretaries and Administrators
Royal Town Planning Institute
Royal Institution of Chartered Surveyors
Chartered Institute of Building.

⁽²⁾ Wyłącznie w celu przeprowadzenia audytów.

27. Institution of Electrical Engineers
  28. Institution of Gas Engineers
  29. Institution of Mechanical Engineers
  30. Institution of Chemical Engineers
  31. Institution of Production Engineers
  32. Institution of Marine Engineers
  33. Royal Institution of Naval Architects
  34. Royal Aeronautical Society
  35. Institute of Metals
  36. Chartered Institution of Building Services Engineers
  37. Institute of Measurement and Control
  38. British Computer Society
-